

Udvalgets Bemærkninger.*)

Den danske Folkehøjskole er en saa egenartet Skoleform, at næppe noget andet Land har frembragt noget helt tilsvarende. Som fremhævet i Indledningen har Højskolen frem for nogen anden Skoleform taget Sigte paa *Personlighedsudviklingen* mere end paa Kundskabsmeddelelsen, og dens ejendommelige Indsats bestaar i, at den har formaaet at samle voksne Elever til et flere Maaneders frivilligt Skoleophold med almenmenneskelig Oplysning, ikke faglig Dygtiggørelse eller Eksamen som Formaal.

Denne Linie — udtrykt paa forskellig Maade til de forskellige Tider — har Højskolen som Helhed fastholdt gennem hele sin Historie. *N. F. S. Grundtvig*, Højskolens Grundlægger, har selv udtrykt Højskolens Opgave saaledes: „At vække, nære og oplyse det Menneskeliv, man hos den danske Ungdom bør og maa forudsætte, det er den dansk-folkelige Højskoles eneste Øjemed, og forsaavidt den da brugte Midler, tjenlige til dette Formaal, vilde den være kendelig nok fra alle vore andre høje og lave Skoler, som jo alle har en vis Bogkundskab til Øjemed.“

For *Christen Kold* var det Højskolens Opgave at oplive og vække, før den gav Oplysning, „sætte Eleverne i Gang, saa de aldrig gik i Staa“, og i en *nyere Tid* er Højskolen defineret som „en Skole for den voksne Ungdom, der ikke tilsigter Eksamen eller faglig Dygtiggørelse, der direkte kan anvendes i Erhvervslivet“ og som en Skole „hvis Maal ikke først og fremmest er at give reale Kundskaber, men at opdrage Mennesket, give det en rigtig Indstilling over for Tilværelsen, ikke i Form af en færdig Livsanskuelse, men ved at hjælpe Eleverne til at tænke selv og skelne mellem ægte og uægte Værdier.“

Højskolens Undervisning begrænser sig derfor ikke til Meddelelse af bestemte Kundskaber, men maa beskæftige sig med de Spørgsmaal af personlig og samfundsmæssig Karakter, som har Betydning for et Menneskes Livsopfattelse og Evne til at finde sin Plads i Tilværelsen. Den kan — som det er udtrykt — heller ikke blot bestaa i en Analyse af et givet Stof, men maa give en sammenhængende, personlig og etisk præget Belysning og Vurdering af de menneskelige Problemer.

Kort udtrykt er Højskolens Undervisning *Forkyndelse af en Idé* og dens Formaal *Inspiration til et Livssyn*. Dette Livssyn behøver ikke uden videre at være det samme og er ikke overalt — som i Kolds Højskole — et kristeligt Livssyn; men i Højskolens Væsen ligger, at det er et *folkeligt* Livssyn, ikke i Betydningen populært — som er en Indsnævring af det folkelige — men i den Forstand, at det bunder i en levende Opfattelse og Anerkendelse af de Værdier, hvorom det danske Folk er fælles, og finder Udtryk i et personligt, positivt Forhold til dette *fællesfolkelige*.

Højskoleundervisningens Hovedmiddel har gennem Aarene været *det frie, mundtlige Foredrag* og dens Hovedfag Dansk og Historie. Heri afspejler sig Grundtvigs Tro paa det levende Ords Magt, som han selv erfarede ved Mødet paa Skamlingsbanken i 1844 og ved mangfoldige andre Lejligheder, og i Anvendelsen af *Modersmaalet*, „Folkets Aandedræt“, saa Grundtvig — som paa sin Tid oplevede og klart forstod Betydningen af dansk Sprogs og Kulturs Kamp for at vinde Borgerret — den nødvendige Forudsæt-

*) Ved Udarbejdelsen af Bemærkningerne er der særlig gjort Brug af Fremstillingerne hos *Ernst J. Borup* i „Den danske Folkehøjskole gennem 100 Aar“, Odense 1939, og hos *A. Barfod*: „Lov om Statstilskud til Folkehøjskoler og Landbrugsskoler af 29. April 1913“ i Meddelelser vedrørende Folkeskolen, Seminarierne m. v. for 1938.